

**Narody &
stereotypy**
25 lat później

Nowe granice, nowe horyzonty

Panel. Kim jest dzisiaj „Inny” w Polsce? Cudzoziemiec, narodowiec, lewak, pedał...?

Podczas panelu szukaliśmy z rozmówcami i rozmówczyniami odpowiedzi na jedno z głównych pytań przyświecających konferencji: co przez ostatnie dwadzieścia lat zmieniło się w naszym myśleniu o sobie i innych, tych niegdyś dalekich, a dziś coraz bardziej bliskich? Poszukiwanie i postrzeganie „Innego” powiązane jest z kluczowymi procesami i wydarzeniami ostatnich lat: demokratyzacją, zbliżeniem z Zachodem, migracjami, negocjowaniem wspólnej przestrzeni dla nowych wartości oraz próbami rewizji i redefinicji pojęć konstruujących tożsamość narodową. W tych procesach przyglądaliśmy się obrazowi „Innego”, stereotypom i uprzedzeniom wobec różnych grup defaworyzowanych i ich społecznym (i politycznym) funkcjom i tym, co nam taka diagnoza może obecnie powiedzieć o tożsamości „polskości”. Proponowaną osią do poszukiwań „Innego” oraz relacji z „Innym” były wydarzenia ostatniej dekady, w tym wstąpienie do Unii Europejskiej i obchody święta niepodległości 11 listopada. Michał Bilewicz z Centrum Badań nad Uprzedzeniami Uniwersytetu Warszawskiego niechętnie jednak odniósł się do diagnozowania sytuacji poprzez pryzmach przełomowych wydarzeń czy też „kroków milowych” ostatniej dekady. Według niego polskie uprzedzenia wiążą się z traumą transformacji i różnymi doświadczeniami ekonomicznymi raczej niż „przełomowymi momentami”. Kolejnym zagadnieniem poruszonym przez panelistów było porównanie kreowania „Innego” w Polsce i na świecie oraz przyjrzenie się wynikom badań dotyczących stereotypów i uprzedzeń w Polsce. Katarzyna Kubin z Fundacji na rzecz Różnorodności Społecznej zwróciła uwagę, że skala migracji do Polski nie jest duża w porównaniu z krajami zachodniej Europy, ale mimo to media ją wyolbrzymiają stosując skopiowany z zachodnich mediów zabieg retoryczny informując o „fali/lawinie migrantów”. Według niej stereotypy i wyobrażenia o cudzoziemcu jako „Innym” biorą się z braku kontaktu oraz schematycznych przedstawień nie mających odzwierciedlenia w rzeczywistości, co argumentowała analizując polski dyskurs medialny na temat rasizmu. Paneliści zgodzili się, że edukacja jest kluczową metodą na oswojenie nieznanego i wskazywali na przykłady integracji społecznej zachodzącej w efekcie planowanych działań antydyskryminacyjnych – np. działania w Łomży zbliżające społeczność czecheńską i polskich mieszkańców miasta.